

Практичне застосування латинської мови як міжнародної мови науки, а також мови літературної творчості, що продовжує стару гуманістичну традицію, характеризується динамікою руху за живу латинь. Про це свідчить наявність журналів, що публікують наукові статті саме латинською мовою. Що стосується літературної діяльності, то багато поетів та письменників в своїх творах використовували латинські та грецькі слова, крилаті вирази і прислів'я, сюжети. Огляд основних моментів історії латинської мови як міжнародної мови науки та культури дозволяє зробити висновок про її здатність жити і розвиватися в цій функції відповідно до потреб нашого часу. Знання латинської граматики сприяє філологічному розвитку студента.

Латинська мова - ключ для вивчення романських і германських мов. Французька, іспанська, італійська, румунська, португальська, ретороманська. Усі романські мови розвинулися на основі латинської мови, літературна форма якої відома тепер за численним писемними пам'ятками і застосовується досі як міжнародна мова науки.

Найдавніші пам'ятки латинської мови належать до VI – V ст. до н. е. Це декілька коротких написів на предметах домашнього побуту, наприклад, відомий напис на глиняному горщику, що має назву напису Двеноса. Значно зросла кількість і обсяг пам'яток латинської мови, причому не тільки епіграфічних, але й літературних, починаючи з III ст. до н. е.

Антична культура - культура стародавньої Греції і Риму – впродовж багатьох віків живила і продовжує жити європейську, а через неї світову культуру. Як і кожна мова, латинська мова протягом віків зазнавала різних змін: фонетичних, морфологічних, синтаксичних, лексичних.

Сьогодні латинською мовою майже не розмовляють. Історичні обставини склалися так, що вона втратила свою комунікативну функцію, але не втратила свого великого освітньо-історичного значення, ставши важливим джерелом загальнолюдської культури та сполучною ланкою між античністю і сучасністю.

Куліш Поліна Євгенівна
Науковий керівник – ст. викл. Кібенко Л.М.
Державний біотехнологічний університет

ВПЛИВ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ НА РОЗВИТОК ЄВРОПЕЙСЬКИХ МОВ

Латинська мова в її народному трансформованому варіанті — так звана народна латина — стала основою для утворення романських мов. До них належить італійська мова, що виникла на території Апеннінського півострова, французька та окситанська мова, що розвинулися в колишній Галлії, іспанська, каталанська та португальська — на Піренейському півострові, ретороманська — на території римської колонії Реція (в частині нинішньої Швейцарії і в північно-східній Італії), румунська — на території римської провінції Дакія (зараз Румунія) і деякі інші, з яких слід особливо відзначити сардинську мову, як найближчу до класичної латини з усіх сучасних романських мов.

При спільності походження романських мов між ними з часом виникли значні відмінності. Це пояснюється тим, що латинська мова проникала на завойовані території протягом кількох століть. За цей час сама латина видозмінювалася і вступала в складну взаємодію з місцевими племінними мовами та діалектами.

Незважаючи на відмінності, всі романські мови зберігають у своїй лексиці, а також меншою мірою в морфології латинські риси. Наприклад, дієслівна система французької мови є наступним етапом розвитку дієслівних форм народної латини. Так само позначений суттєвим впливом латини і французький синтаксис, наприклад правила узгодження та послідовності часів або інфінітивні звороти.

Спроби римлян підпорядкувати собі германські племена не мали успіху, але економічні зв'язки римлян з германцями існували тривалий час, вони йшли переважно через римські колонії-гарнізони, розташовані вздовж Рейну та Дунаю. Про це нагадують назви німецьких міст: Кельн (нім. Köln, від лат. Colonia — «колонія», тобто, поселення), Кобленц (нім. Koblenz, від лат. confluentes — букв. «злиття», Кобленц розташований на місці впадіння річки Мозель у Рейн), Регенсбург (нім. Regensburg, від лат. regina castra), Відень (від лат. vindobona) та ін.

У Британії найдавнішими слідами латинської мови є назви міст з основою на -chester, -caster або -castle від лат. Castra — військовий табір і castellum — укріплення, foss- від лат. Fossa — рів, фоса, col (n) від лат. Colonia поселення: Манчестер (англ. Manchester), Ланкастер (англ. Lancaster), Ньюкасл (англ. Newcastle), Фосбрук (англ. Fossbrook), Лінкольн

(англ. Lincoln), Колчестер (англ. Colchester). Завоювання Британії в V — VI століттях германськими племенами англів, саксів та ютів збільшило кількість латинських запозичень, засвоєних британськими племенами, за рахунок слів, вже сприйнятих германцями від римлян. На англійську мову латинська лексика зробила істотний вплив через французьку внаслідок завоювання Англії в XI столітті французькими норманами.

Значення латинської мови для формування нових західноєвропейських мов зберігалось і після падіння Західної Римської імперії (традиційна дата — 476 р. н. е.). Латинська мова продовжувала залишатися мовою держави і школи в ранньофеодальному Франкському королівстві (утвореному наприкінці V століття), яке поглинуло значну частину території Західної Римської імперії. Франкська держава, що стала імперією (Карл Великий прийняв у 800 р. титул імператора), розпалася в середині IX століття (у 843 р.) на самостійні держави Західної Європи — Італію, Францію та Німеччину. Відсутність у цих державах протягом кількох століть сформованих національних літературних мов змушувала вдаватися у зносинах між ними до латинської мови. Протягом усього Середньовіччя і пізніше латинська мова є мовою католицької церкви. Одночасно латина була мовою науки та університетського викладання й основним предметом у школі. Нарешті, латина була мовою юриспруденції, і навіть в тих країнах, де уже в середньовіччі відбувся перехід законодавства на

національні мови (як наприклад у Франції), вивчення римського права і рецепції з нього було найважливішою складовою частиною юриспруденції. Звідси широке проникнення латинської лексики в новоевропейські мови, насамперед як джерела наукової, богословської, юридичної і загалом абстрактної термінології.

Як мова науки латина не втратила свого значення і до тепер. Вона продовжує бути наукою школи, науки і літератури, мовою церкви, законодавства і дипломатії.

Завдяки латинській мові біологічна, медична та ветеринарна термінології стали міжнародними, що в значній мірі полегшує зв'язки між вченими всього світу.

*Лісковська Дар'я Олександрівна
Науковий керівник – ст. викл. Подворна Л.А.
Державний біотехнологічний університет*

LANGUAGE AS A MIRROR OF CULTURE

The linguistic principle saying that language is a mirror of the culture leads to a long-standing claim concerning the relationship between language and culture (Wardhaugh, 1988). This claim is best understood through the Sapir–Whorf hypothesis or the Whorfian hypothesis – the latter term will be used since the claim seems to owe much more to Whorf than it does to Sapir – which states that the structure of a language determines how speakers of that language view the world. This may imply that “people are prisoners of their language” (Chaika, 1982). Referring to the Whorfian hypothesis, Fishman (1978) suggests three kinds of claims it makes.

Fishman’s first claim is that if speakers of one language have certain words to describe things and speakers of another language lack similar words, then speakers of the first language will find it easier to talk about those things. That is, if language A has a word for a particular concept, then that word makes it easier for speakers of language A to refer to that concept than speakers of language B, who lack such a word and are forced to use a circumlocution. Moreover, it is actually easier for speakers of language A to perceive instances of the concept. Speakers of Javanese, for example, will find it easier to talk about “tingkeban” – Javanese traditional ceremony held for a woman’s seven-month pregnancy – than speakers of English who lack such a word. We may also see how this might be the case seen when technical vocabulary (terms) is used in a communication act. Pharmacists, for instance, talk easily about pharmaceutical phenomena, more easily than mathematicians do, because they have the vocabulary to do so. Similarly, pilots discuss aviation problems with less trouble than we do.

As for the second claim, Fishman argues that if one language makes distinctions that another language does not, then those who use the first language will more readily perceive the differences in their environment which such linguistic